

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hoče sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 30 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštne proste.

Srditi boji v Karpatih in Bukovini.

Naš uspeh ob Laborci. — 7570 Rus v ujeti. — Krvavi boji pri Lupkovu in Užoku. — Pri Čisni in Baligrodu smo se nek. liko umaknili. — V Bukovini uničili dva ruska bataljona. — Srbi so se skušali izkrcati na Ciganski otok, a bili pregnani. — Boji med Srbi in bolgarskimi četaši. — Francozi hočejo prebiti nemško bojno črto. — Turška vojna ladja se potopila. — Med Kitajsko in Japonsko so še ni odločilo.

Slike iz vojne.

Prestolonaslednik pohvalil slovenskega vojaka.

Janko Fistravec, doma od Sv. Marjete pri Moškanjcih, sedaj poddesetnik pri 84. pešpolku, piše dne 25. marca g. Jožefu Lah v Oslušovce pri Veliki Nedelji naslednje:

Preljubi Jožef! Spet se obrnem v mislih v preljubo slovensko domovino in Te prosim, da bi mi razodel, kako je kaj doma. Tukaj na Rusko-Poljskem se zmiraj spreminjajo dogodki.

Dne 1. febr. nas je prišel nadzirat naš prestolonaslednik Karl Franc Jožef. Nadvojvoda je vsakega vojaka, s katerim je prišel v dotiko, posebej vprašal, kako se mu godi. Tudi mene je vprašal, od kod sem doma in kaj sem v civilu ter kako dolgo sem že v vojski. Ko sem mu na vsako vprašanje korajžno odgovoril, me je pohvalil. Rekel je, da je zelo lepo od mene, da sem že od začetka v vojski.

Dne 21. februarja smo bili vojaki 1. bataljona 84. pešpolka skupno pri sv. maši, dne 22. februarja pa skupno pri velikonočni spovedi in dne 23. pa pri skupnem sv. obhajilu. Naši vojaki so molili, da še mogoče nikdar tako. Vsak se je priporočal preljubemu Bogu in ga prosil za srečno vrnitev v predrago domovino. Dne 26. februarja pa sem spet prišel v rove prve bojne črte in sicer 500 korakov pred sovražnika. O moji prvi hišici sem Ti že pisal, kaka je bita, sedanja pa je takale: Sedem metrov dolga in tri metre široka izkopana jama, katera je pokrita z drevjem in zasipana z zemljo. Na eni strani je iz jame luknja, skozi katero se lahko splazi človek. V tej hišici prebivamo dva četovodja, dva poddesetnika in sedem pešcev. Postelja je seveda slaba. Pa da bi se le zmiral taka bita. Vojaki si žvižgamo in prepevamo, da je veselje. Moji tovariši razlagajo tako smešne povesti, da bi mnogokrat lahko popokali od smeha. Res, veselo je kakor da bi ne bilo v vojski. Ruskim krogom smo se privadili kakor kure koruzi. Razložek je le ta, da nam krogle bolj škodujejo, kakor kuram koruza. Smrti se tudi več ne bojimo, kajti bela žena ni pri nas nič nenavadnega; smrt se šopiri vsak dan okoli nas. Nekateri dni ima velike uspehe, dostikrat pa se menda žalostna poslovi od nas. Če je bela žena vesela, pa mi žalujemo za svojimi prijatelji, ki se poslavljajo od nas. Če pa je smrt žalostna, pa mi prepevamo, ker smo sami junaki skupaj, ki se bomo za dom in cesarja.

Izvedel sem, da so Te tudi potrdili za vojaka. Ne žaluj radi tega, bodi ponosen, da si krepak mladenič slovenske krvi. Za domovino se boš bojeval, za njo boš prelivaj svojo kri. Bodi udani hlapec cesarju in Bogu, da Ti bo enkrat usmiljen sodnik!

Pozdrave vsem domačim in kolegom v bodoči službi! Ivan Fistravec.

General med slovenskimi vojaki pri sv. obhajilu.

Ivan Tratnik, četovodja pri 87. pešpolku, pionirski oddelek, doma iz Zadretja, nam piše s severnega bojišča:

Z veseljem Vam naznanim, dragi rojaki, da Vaši sinovi, bratje ali možje pešpolka št. 87, kakor so zvesti v vojaški službi, tako se na bojišču zavedajo tudi dolžnosti do Boga.

Veseli se je videlo na obrazih naših fantov, ko so izvedeli, da je polkovno poveljstvo izdalo dovoljenje, da sme vsak opraviti sv. velikonočno spoved. Ginen je človek, ki opazuje vrle Spodnještajerce, kako pobožno se pripravljajo na sprejem sv. zakramentov ter s spoštovanjem pristopajo k mizi Gospodovi. Res, kakšna sprememba! Oni, ki so kakor levi v boju in neustrašeni pred sovražnikom, se klanjajo pred Najsvetejšim ter mu izkazujejo vredno mu čast in zahvalo. Vojaki ga prisrčno prosijo podpore in milosti še v bodoče.

V vednem spominu mi ostane oni srečni in veseli dan, ko sem v družbi gospoda generala pokleknil k obhajilni mizi ter smo tako skupno prejeli sv. obhajilo. Ta dan si bom zabeležil kot najsrpnejši dan, kar sem jih preživel v sedanji vojski.

Kaj ne, lepo in posnemanja vredno! Vsa čast našemu vrlemu in priljubljenemu gospodu podpolkovniku Hoznerju, kateri po očetovski skrbi za nas, svoje podložne, ne samo v bojih, pohodih i. t. d., temveč

LISTEK.

Volčja - dolna.

(Vojni kurni Januš Golec.)
(Konec.)

Nekateri so kar vstali in urnih korakov ostavili kavarno. Občni beg pa se je polastil vseh, ko si je Franc brez vsakega sramu odpel bluzo, se jel drgniti in iskati uši. V par trenutkih je bila kavarna prazna in sedela sva sama pri fraklih in se čudila bojazljivosti onih ljudi, ki dan za dnem mažejo po časnikih, da so očividci. O teh ljudeh še v miru par člankov, ko bo tudi moje pero bolj slobodno.

Drugi dan sva hotela v kopališče, a so naju tudi od tamkaj odgnali z različnimi izgovori. Oba sva se pač povzpela do prepričanja: vojak iz fronte spadaš v bojno črto, ne pa v mesto! Popoldne sva zajezdila konje in: Adijo Przemysl! Nisem te videl od tedaj več. Med ježo sem kmalu dognal, da se tudi moje mu konju ni bolje godilo v mestu kot meni. Kljuse se je vedno bolj spodtikalo vsled slabosti in prepričan sem bil, da mi omaga na potu, če mu ne okrepim vsaj nekoliko gladnega želodeca. Zavil sem k nekemu trenu na bližnjem travniku in prav ponižno prosil poveljujočega častnika za perišče ovsa, sicer mi konj omaga in se zvrne v jarek. Častnik je naježil obrvi in me vprašal, odkod prihajam in kaj sem iskal v mestu. Povedal sem mu prav po resnici in popisal celo potovanje. Ob koncu moje povesti se je nekako skodražljivo nasmehnil in menil: gospodje, ki lahko iz fronte jezdi v mesto na sprehod in zopet nazaj, naj si le sami krmijo konje, za izletnike nimamo ovsa. Adijo! Častnik je imel sicer popolnoma prav, a najbolj je občutil to odklonitev moj konj, ki je kljub ostrogam stopical še bolj počasi kot doslej. Prikreval sem korakoma srečno do našega trenu in to je znalo menda tudi moje kljuse. Niti ostroge, niti palica ni pomagala več. Moral sem razjahati in peljal sem ga prav po

časi k našim postojankam, ki so uljudno postregle meni in konju. Drugi dan okoli poldne sem prijezdil v Volčjo dolno k našim baterijam in si zopet popravil želodec. Namenil sem porabiti ruski strelni odmor in v tem precej varnem času sem hotel pojezditi v našo gozdno postojanko. Prosti čas do 4. ure popoldne sem porabil v to, da sem z našim mesarjem iskal tele po vas. Iztaknil sem ga slednjič in poslal mesarja v hlev, naj ga ogleda in preceni. Jaz sem se napotil v kalupo do gospodarja in vprašal bable, ki se je priznalo za lastnico živinčeta, jeli je tele na prodaj. Reče mi je s solznimi očmi zagotavljalo, da je edini rep, ki je še preostal v hlevu in vsaj tega naj ji še pustim. Dasi imam srce precej zaprto človeški bedi, tokrat bi bil gotovo ustregel prošnji uboge ženice. Komaj prestopim prag kalupe, mi že pride mesar ves o. krvavljen iz hleva in mi prav pokorno javi, da je tele dobre reje, bode gotovo gospodom dobro teknilo in on ga je že zaklal. Poro se mi ustavlja, da bi popisal jadikovanje in tarnanje uboge ženice, ko je zagledala teleta zaklanega v krvi. Molče in s sovražnim pogledom je vzela iz svojih rok znesek 50 kron za tele in odjezdil sem s težko vestjo. Nekaj me je kot črv grizlo in šepetalo: Januš, krivico si storil in prokletstvo tega bableta si si nakopal, ravno danes te lahko zadene na povratku roka pravice. Pa skušal sem sam sebe opravičiti in valil sem celo krivdo na mesarja, ki je kar brez mojega povelja spustil teletu kri in življenje. Jezdil sem počasi in niti enega strela ni bilo slišati, niti ena krogla ni švignila mimo mene. Čutil sem se že popolnoma varnega, zavil v prikrito kotanjo in začel žvižgati. Moja varnost in veselje pa nista trajala dolgo. Kot strela iz jasnega neba je udaril na moje uho glasen in rezek z-z-z. bumf! Zračni pritisk težke granate, ki se je zarila ravno na pot kakih 5 korakov od mene, je bil tako silen, da sem omahnil v sedlu in se zgrudil s konja. Kljuse je zdvijalo v divjem skoku in jaz sem na tleh ležal dobro občutil, da me je nekaj prav občutno udarilo na hrbet. Kakor sem pozneje spoznal, ni bil kosec granate, ampak le

kos trde zemlje, ki jo je granata vrgla v zrak in mi jo pognala v hrbet. Prestrašil sem se tako, da sem bil kot miš moker po celem telesu. Tele, jokajoče bable, kazen božja, vse to se mi je vrtelo po glavi in mi žugalo z maščevalno roko. Sreča, da pri padcu raz konja in udarcu zemlje nisem zgubil zavesti, sicer bi bil zares za vedno izgubljen. Dobro sem znal, da ta granata ni zadnja, ampak da še pridejo najmanj tri do štiri za njo. Skobacal sem na vse štiri in trenutno razmišljeval: kam, ali bi bilo bolje naprej ali nazaj? Odločil sem se za naprej. Nisem storil pet korakov, ko sem razločno čul usodepolni: z-z-z in glasni bumf! Priromala je druga in se zakopala nekoliko dalje v zemljo nego prva. Dobro si jo pogodil, sem menil, da si jo okrenil naprej, sicer bi te bila druga kot vrabca pognala v zrak. Za drugo ste prižvižgali še dve, ali obe sta se razpočili daleč za menoj. Prikobacal sem v postojanko ves blede, moker od smrtne ga strahu, prepaden in brez konja. Tovariši, ki so tudi slišali romanti granate nad njihovimi glavami, so si takoj razložili moj strah in položaj ter mi iskreno čestitali, da sem srečno ušel koščeni ženi. Odslej sem romal vsak dan v vas po ščetince, kure in druge potrebe.

Začeli smo si graditi ob robu gozda cele hiše, kajti prepričani smo bili, da bomo morda tukaj prezimili. Kolera se je sčasoma znatno omejila, le uši so nas še mučile. Rusi so sicer neprestano sipali na nas šrapnele in granate, ali mi smo že bili vajeni te godbe in smo se znali skriti pred njenimi učinki. Gotovo, vsak izmed nas je za časa 21 dni vzljubil to samo ob sebi pusto in dolgočasno grabo, ki nas je sicer stala toliko človeških žrtev. Godilo se nam ni slabo, jesti in piti dovolj, a tudi humorja, smeha in zabave ni zmanjkalo. Zelo neljubo nas je po 21 dneh zadelo povelje: nazaj! Res, s težkim srcem sem se ločil iz te grabe smrti, a povelju se je treba pri nas ukloniti. Mačka je grozno mijavkala, ko smo odhajali drug za drugim, a z nami ni hotela. Gotovo se je tudi njej priljubil kraj granat, šrapnelov, uši in kolere.